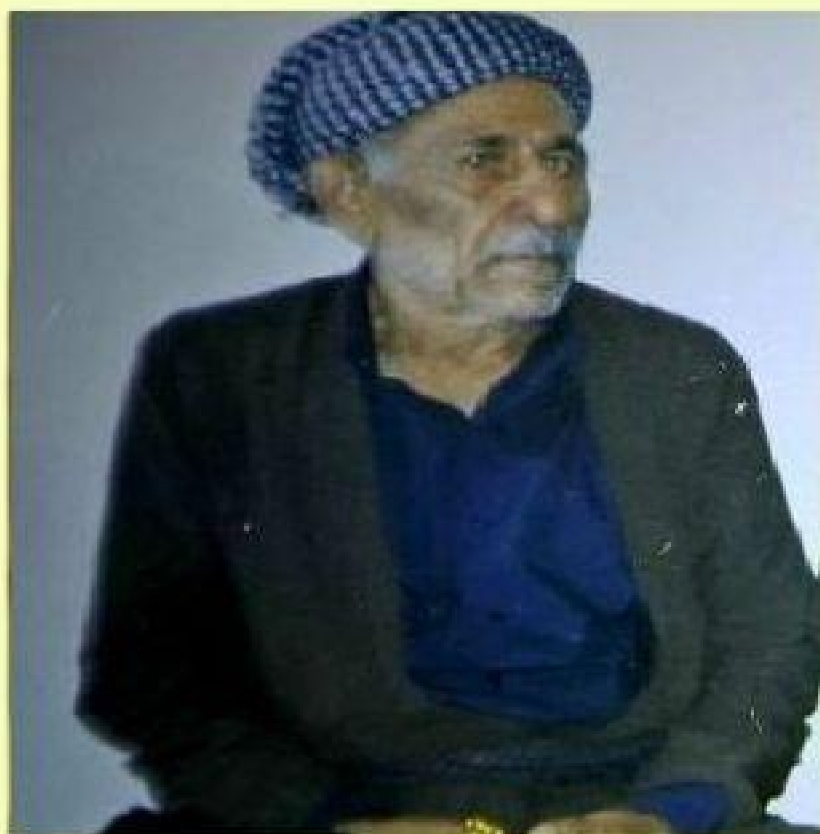
بیرەوەرییەکانی
سەعید گەوهەر

وێنەی دەستنووسەکانی خۆی
٢٠١٩

بیرەوەرییەکانی سەعید گەوهەر

وێنەی دەستنووسەکانی خۆی
٢٠١٩

دەربارەی ئەم بەڵگەنامەیە

پێشتر زۆر ناوی سەعید گەوهەرم زۆر بیستبوو، ساڵی ١٩٩١ بۆ یەکەمجار بەهۆی بەرزانی کوڕییەوە بە کاک سەعید ئاشنا بووم. لەو ساڵەدا دەیان جار هاتووچۆی یەکترمان کرد. پێشتر ئەو لە ناو کاژیکەکاندا ناوی بەختیار بوو، هەربۆیە زۆرجار بە مام بەختیار یان هاوبیر بەختیار بانگم دەکرد. گفتوگۆی زۆرمان پێکەوە هەبوو. زۆرجار سەردانی دەکردین بۆ شەقڵاوە. بەشێوەیەکی وا نزیک ببووینەوە، کە سەردانی ماڵی باوکیشمی دەکرد و پێکەوە یاریی کۆنکانمان دەکرد کە زۆر حەزی لێی بوو..

کاک سەعید کەسێکی خاوەن زانیاریی زۆر بوو. بەهۆی کارەکەیەوە کە چاپچی بوو، خەڵکانێکی زۆر لە هەموو باکگراوند و پلە و پایەیەک رووبان تێی دەکرد و زانیارییان دەگۆڕییەوە. هەربۆیە سەرچاوەیەکی گرنگی چەندین دەیەی مێژووی نوێی ئێمە بوو، شارەزاییەکی باشی لەسەر رەوشی سیاسیی پارتی، شیوعی، پارتی-مەکتەب سیاسی، کاژیک و پاسۆک و ئەوانی تر و کەسایەتییەکانیان هەبوو.

من زۆرجار هانی ئەوەم دەدا کە یادداشتەکانی خۆی بنووسێتەوە، خۆشبەختانە ئەوەی کرد و لە سەرەتای ساڵی ١٩٩٢ سەردانی کردم و دەفتەری بیرەوەرییەکانی خۆیی بە دەستخەتی خۆی دامێ و منیش بەڵێنی بڵاوکردنەوەییم پێیدا.

ئەو دەستنووسەی کاک گەوهەرم نارده دەرەوەی وڵات و کەوتە لای کاک بەختیاری شەمەیی، پاشان کاک بەختیار لە ئەمستەردامەوە گواستییەوە بۆ لەندەن و دەستنووسەکە لەنێوان ئەرشیڤی کەسیی ئەودا لەنێوان ئەمستەردام و لەندەندا ونبوو! و بۆمان نەدۆزرایەوە. بەڵام هەموو جارێک دەیگووت نەفەوتاوە و دەبێت لەناو شتەکانی لەندەن-مدا بێت.

ونبوونی ئەو دەستنووسە چارەکە سەدەیەکی خایاند، تا رۆژی ١٦ی فیبریوەریی ٢٠١٩ کاک بەختیار سەردانی کردین و دۆزینەوەی ئەم دەستنووسەی بۆ کردم بە موفاجەئەیەکی خۆش و بەهۆیەوە توانیم بەڵێنەکەم بۆ مام بەختیار ببەمەسەر.

بەداخەوە کاک سەعید رۆژی ٢٢ی فێبریوەریی ١٩٩٣، کۆتایی بە ژیانی خۆی هێنا! و بڵاوکردنەوەی ئەم دەستنووسە دەچێتە یادی ٢٦مین ساڵڕۆژی کۆچی دواییەوە و هیوادارم بەمە کەمێک گیانی ئاسوودە ببێت.

دەستنووسەکە دوو جۆرە و کاک سەعید ویستوویەتی لە هی دووەمدا هەندێک پاکنووسی بکات. بەڵام دیارە وەک پێویست تەواوی نەکردووە، بەڵام خوشبەختانە باش دەخوێندرێتەوە و بە دەستخەتێکی روون نووسراونەتەوە. دڵنیام کە ئەم دەستنووسە تەمی هەندێک کێشەی مێژووی دەرەوێنێتەوە.

هیوادارم لە پاشەڕۆژدا دەسنووسەکە تایپ بکەم و لێرە و لەوێ پەراوێز و روونکردنەوەی پێویستی بۆ دابنێم..

هاوڕێ باخەوان

لاهای – هۆڵندا

٢٠١٩-٠٢-٢٢

من له سعید حسن محمودم ناسراوم به (سعید گەوهەر)

لەشاری سلیمانی هاتووەتە دنیاوە لە تشرینی دووەمی

ساڵی ١٩٢٤ لە گەڕەکی چوارباخ لە تەنیشت عرگەوتی

محوی یەوە.

باوکم لە ٢١ ئەیلولی ١٩٣٠ عەمری خوای کردووە

لە دوای ئەویەک برای ترم هە بووە عەمری خوای

کردووە بەساڵێک ١٩٣١ یا ١٩٣٢.

بۆیە ناسراوم بە سعید گەوهەر لە تەمەنی پێنج ساڵیم دا

باوکم عەمری خوای کردووە ئیتر هە، خۆم و دایکم

ھاوھا بووینەوە لە بنەماڵەیەکی هەژار بووین

لە ٣١/١٠/١٩٤٤ بووم بە سەرباز هەتاکو مشوباتی

[illegible] شباط ١٩٤٧ ئەوسا ئەجاتم بوو لە سەربازی

ئیتر لەو کاتەوە یەیوە نزیکم کردووە بە ئەحزابە سیاسیە

کانەوە بە تایبەتی پارتی.

ئەوە پیشەکی کورتەیاسێک ژیانمە

١) ١٩٤٦ خۆم و چەند هاوڕێیەکم یەکێک لەوانە (عزیز عبدالرحمن)

سەرباز بووین فیرارمان کرد بۆ کۆماری مەهاباد چوو بووین سەرکەوتوو

نەبووین لە ئێشکەدا داغان هەروەها بووین ناچار خۆمان تەسلیم کردەوە

(٦) شەش مانگیان حوکمدام لە مانگی شوبات (شباط)ی ١٩٤٧ لە

عەسکەری نەجاتم بوو لە هاری عەینی ساڵدا گەڕامەوە بۆ سلێمانی

پەیوەندیم کرد بە پارتی یەوە لە شەوی ١٩ حوزەیرانی ١٩٤٧ حکومەتی

عیراق بڕیاری دا بە ئیعدام کردنی چوار ئەفسەرەکە.

(قودسی، مصطفی خوشناو، محمد عبدالله عبدالکریم، عزت عزیز)

هەستایش بە خۆپیشاندان بەرەو ماڵی پارێزگا (المحافظ)

لە نێوان ئێمەوە مسەریف هاتوو چۆ هەبوو ئێمەش لەگەڵ

حیزبدا بە ناوی پارتی پەیوەندیمان هەبوو هەرچەندە

بەڵێنی ئەدایین کە لە سێدارەیان نەدەن بەڵام بێ سوود بوو

هەمان شەو لە سێدارەیان دان و بۆ بەیانی دەمەو

نیوەڕۆ بردمان گردی سەیوان،

لە هەڵبژاردنی ١٩٤٨دا کە لە مزگەوتەکانی شاردا بوو دەنگیان

ئەدان لە وسەردەمەدا حزبی شیوعی ئیشتراکی و حزبی پارتی

دیموکراتی کوردستان هەڵبژاردنە کە ڕایان ناوادە؟ ئیتر گوێت وەرێ ڕژێم
پەلاماری خەڵکەکەی دا و ئیتر خەڵک ڕایان کرد و ئەوەی گیرا گیرا و ئەوەوا
ڕای کرد ڕای کرد ئێمەیش چەند پارتی یەک بووین (ڕەشەی فەرەج
خەیات و کاکەی مەجید بەگ و پارێزەر صالح داوودی) ئیتر ڕێگایان
کردین هەتا هەڵبژاردنە کە بەسەر چوو.

٢) ساڵی ١٩٤٩ کۆمەڵێ بووین گرتیان یەکێک لەوانە (غفوری میرزا
کریم) بوو لە سلێمانیەوە گواستیانیەوە بۆ کەرکووک بۆ ئەفسەری
قۆرییە لەوێ زیندان بووین ماوەیەک و بەربووین وگەڕاینەوە
شار.

٣) ساڵی ١٩٥٠ حزبی شیوعی هەستا بە خۆپیشاندان پشتگیری
لە گواتیمالا ئەوجارەش من گیرام لەگەڵ چەند کوڕێکی خەڵکی
سلێمانی ئینجا دایانین بە دادگا حاکمە کە کوڕ بوو کورد بوو ڕووی
کردە من و پێی وتم کوڕم تۆ شرحێک جوغرافیای گواتیمالام
بۆ بکە منیش ئەم زانی پێی وتم کاکە تۆ ئەم توانایەت تیایە بۆ کوردی
بۆناکەیت باشترە منیش ئەوزە جانە لەبەر ئەوەی کۆمۆنیست
بووم هەر ئەوەت گوێمە بۆ ئەوەیە من ئەم زانی پێی بڵێم لە

گوێیمان لە ئەمەریکای لاتینیە .

٤) ساڵی ١٩٥٢ گرانیەکی زۆر ڕی بەروبوومی دەغڵ و دانی زۆری دا لە کوردستان چونکە بڕا بۆ خوارووی ووڵات کە حزبی شیوعی هەستا بە خۆپیشاندان بۆ نەهێشتنی ڕۆیشتنی دەغڵ و دان .

جا لەوێدا من پێشڕەوی خۆپیشاندانەکە بووم بەرەو ناو بازاڕ بۆ ناو حەیدانی هاسە کە لەوێدا دوو سەیارە ڕاوەستابوو پڕی بوو لە دەغڵ و دان بڕوا بۆ خوارووی ووڵات بە واتای (جنوب) من کە یەکێک بووم لە مظاهرەچیەکان سەرکەوتمە سەر لۆریە یەکەمەکە دەستمان کرد بە دڕانی گونیەکانیان داوانە بەرچەقۆ لەو کاتەدا لەسەر لۆریەکە وەستاووم لە ساحیبی مەحەڵ عەلاوەکەیەکە تەلەفۆنی لەگەڵ پۆلیسدا دەکرد کە بانگیان کات بۆمان لەو کاتەدا خۆم هەڵدایە خوارەوە و چووم تەلەفۆنەکەم لە لا بڕا گرت و دام بە زەویەکەدا کە ناوی (سعید صالح) ئێستاش هەر ماوە لەو کاتەدا پۆلیس پەیدا بوو ئێمەش ڕامان کرد پاش یەک دوو سەعات هێنیان لەو دووکان گرت و چەند هاوڕێیەکی تریش یەکێک لەوانە علی عەبە گورنە بوو حوکمیان دانێ یەکێ شەش مانگی عزالدین الملی صراحە ...

پۆلیس لەگەڵ دابوو کە ڕۆژی دوو جار خۆمان پیشان بدەین و
ئیمزا بکەین، پاش چەند ڕۆژێک بردیانین بۆ بەغدا و چووینە ناو
زیندانی بۆلای شیوعییەکان ئەوە هەتا ئەوانەوان کرد یەکێک لەوانە
کە لەگەڵماندا بوو کاک (عزیز محمد) بوو کە سکرتێری حزبی شیوعی
بوو لە زیندان لەگەڵ چەند هاوڕێیەکی تر یەکێکیش لەوانە جمال حیدری

~~[illegible]~~

٥) ساڵی ١٩٥٢ کە شەشمانگەکە تەواو بوو ڕاپەڕینەکەی
~~[illegible]~~ تشرینی دووەمی ٩٥٢ ئیمەیان هەر هێشتەوە بەریان نەدایین
بردیانیانە تەوقیفی مەرکەزی بەغداد ئەوێشەوە بە سەدان خەڵکی
هەموو جۆرەیان هێنا بە بۆنەی ڕاپەڕینەکەوە نزیکەی مانگێک مانینەوە
بەڵام بەبێ تەوزیعێک هەرچەندە ئیمانیان بەوەکەوە کە لە بیچە کرد.
ئەگەر ~~[illegible]~~ بمان ووستایە بچین دەست بەکار بکەینەوە دەبوایە هەر
شەش مانگی بکەوە بچووینایە ئینجا شەشەکە یەکێکیان لەوانە
علی عبد گوڕی بوو عوودەری حەمەی تیکە.
ئینجا هێنایانیانەوە بۆ سلێمانی بەریان دایین.

٦) ساڵی ١٩٥٤ هەڵبژاردنی پەرلەمان دەستی پێکرد ناشیە کەمان تێکەڵ

بەڕێز مامۆستا برایم ئەحمەد بوو وە بەڕێز عەونی بەرزنجی ئیتر دیسانەوە

پەلاماریان [illegible] دایەوە هەر بەرگەوتەوە بردنیان بۆ کەرکوک دیەکیان لە

خەڵکەکە گیرابوو لەگەڵمانا (عمر دەبابە بوو (حیلمی علی شریف) و

عمری حاجی تایەر) خەڵکیان زۆر بوو ئەم کۆمەڵەی لێ پێکهاتبوو.

پاش ماوەیەک بڕیاریان دایە لە پەلاماردانی سێ قوڵیە کە بو

سەرچیر لە سەر بڕیاری حیزبی شیوعی خۆپیشاندان دەستی

پێکرد لەوەش دا دیسانەوە توشی گیشە و ڕاکردن بوویین.

٩٥٦ وازم لە حیزبی شیوعی هێنا لەبەر ئەوە لە کونگرەسەکەدا حیزبی

شیوعی بڕیاری دا کە کورد ئەتەوەیە هەتا بڕیاری ئەوەش دا

کە دەتوانێت الانفصال (بما فیها الانفصال) جا کە منیش بیرم لەمە

کردەوە وەکو هەر وا باشە کە وازی لێ بهێنم ئەگەر حیزبێکی ئەتەوەیی

هەبێت یان دروست بێت بە پێوە ئەوان پێوەی بکەین و سەرەتەکی ئەتەوە

کەمان بکەین.

لە ٩٥٨ شۆڕشی عبدالکریم قاسم دروست بوو ئیتر هەموو

ڕێکخراوە سیاسیەکان دەیان توانی بارەگا بکەنەوە بە ئاشکرا

٦) ساڵی ١٩٥٤ هەڵبژاردنی پەرلەمان دەستی پێکرد نائیبەکەمان [illegible]
بەڕێز مامۆستا برایم ئەحمەد بوو وە بەڕێز عەونی بەرزنجی ئیتر دیسانەوە
پەلاماریان دایەوە بەرگەوتنەوە بردنیان بۆ کەرکوک یەکێک لە
خەڵکە گیرابوو لەگەڵمانا (عمر دەبابە بوو (حیلمی علی شریف) و
عەمەری حاجی تایەر) خەڵکێکی زۆر بوو ئەوکاتە لەسەری لێیان هاتبوو .
پاش ماوەیەک بەریان دایت لە پەلاماردان سێ قۆڵیە کە بۆ
سەرخستن لەسەر بریاری حیزبی شیوعی خۆپیشاندان دەستی
پێکرد لەوەش دا دیسانەوە تووشی گیشە و راکردن بوویت .
٩٥٦ وازم لە حیزبی شیوعی هێنا لەبەرئەوە لە کۆنگرەسەکەدا حیزبی
شیوعی بریاری دا کە کورد ئەتەوەیە هەتا بریاری ئەوەش دا
کە دەتوانێت الانفصال (بما فیها الانفصال) جا کە منیش بیرم لەوە
کردەوە وتم هەروا باشە کە وازی لێ بهێنم ئەگەر حیزبێکی ئەتەوەیی
هەبێت یان دروست بێت پەیوەندی پێوە بکەیت و خزمەتی ئەتەوە
کەمان بکەیت .
لە ١٩٥٨ شۆڕشی عبدالکریم قاسم دروست بوو ئیتر هەموو
ڕێکخراوە سیاسیەکان دەیان توانی بارەگا بکەنەوە بە ئاشکرا

~~لەشەویلی لەشەوانی لەلاوانی دیموکراتی کوردستان~~ کورێکی .
~~هات پێی گوتن بە گوێمدا ووتی ئەو پیاوە لە وبەرە وەیە وەدا~~
کۆ بیر دەکاتەوە. بیری ئەتەوەیی یە.
منیش لێم پرسی ووتم مامۆستا برایەتی کورد و عەرەب تاکەی
ئەویش کورێکی هاتە بوو ڕووی تێ کردم ووتی جێگای نییە
ئیتر هەواڵی من لە خەڵک پرسی بوو ووت بووی ئەمە کۆیە خەڵکیش
لەوکاتەدا ئەوەدا ووتوو بوویان ئەوە کۆنە شیوعی بوو وە و ئێستا
ئەتەوەیی بیر دەکاتەوە.
جەنابی مامۆستا (احمد هەردی)
(ئیتر ڕۆژێکی هات بۆلام بۆ چاپخانە ئیتر هەموو ڕۆژێکی هاتووە
بۆ چاپخانە قسەی بۆ خەڵک کردووە نەک هەر خۆی بەڵکە
مامۆستا (فەرەیدوون علی امین) ی بەڕێز وە بەڕێز مامۆستا
(عبدالله جوهر) ئەمانە هەموویان دەهاتن وەک بارەگایەکی
ئەتەوەیی بوو بوو هەتا نیسانی ٩٥٩ لە نۆی نیسانی ٩٥٩ دا
کاژێکی دروست بوو.
لە ١٣ نیسانی ٩٥٩ دا ئاشکرا بوو بۆ ناوچە ماوەر

٧) لە ساڵی ١٩٦١ شۆڕشی نەتەوەیی کورد دروست بوو، [illegible]

هەروەها خەڵکی کورد بەرەوڕووی جموجوڵێک بوونەوە بیانیان هەبوو دوژمنیش

خۆی ئامادە دەکرد .

لە ١٩٦٤ دا دەوڵەتی عێراق هێرشی هێنایە سەر خەڵکیاک

زۆریان گرت هێندێ یەکێک بوو لە گیراوەکان بۆ (نووگرەی سەلمان)

لەوێ ٨ مانگیان زیندان کردین ~~[illegible] شباط ١٩٦٣ ئەم ڕژێمە~~

~~[illegible]~~ .

~~[illegible]~~

لە ماوەی ئەم ٨ مانگە دا کە لە نووگرە بوویت ڕۆژێک حەمەج لەگەڵ

کوردێکدا کرد شیوعی بوو خەڵکی (تلعفر) بوو پێم ووت لە سەر چی

گیراوویت ئەویش ووتی منیش نازانم یەکێتی جووتیاران ووتم

چەند کە گیراوون ووتی ١١ مانگە .

هێشتا پێم ووت لە ماوەی ئەم یازدە مانگەدا ڕژێم لێی پرسیوی

تۆ یەیوە ئەویش لەوە لاوە ووتی نەخێر هیچ . پێم ووت

ئەوە دەوڵەت ئەکا کە [illegible] کە حزبی شیوعی عێراقی پشتگیری

لێ دەکات ئەو جوابی ئەداوە هەتا ئێستا ڕۆشتی بۆناو شیوعییەکان کە ٨٠

شوعی لێ بوو کە هەموون کە لە شوعی بوون ئینجا ئەویش

لەوێ قسەکانی منی درکاندبوو لای شوعییەکان.

لێپرسراوی یەکەمیان کە ناوی بەڕێز پارێزەر (حمزە سلمان)

لە ناویانا لە ناو شوعییەکاندا دوو سێ شوعی کوردی لە ناودا بوو

پرسی بووی لە کوڕە کوردە شوعییەکان ئێوە ئەو کوڕە ناناسن

ئەوانیش لە وەڵامدا وتوو بوویان بەڵێ ئەی ناسین ئەوە کوڕێکە

شوعی بوو ئێستا لەگەڵ پارتیایە.

ئیتر ڕۆژ یەك پیاسەم دەکرد لە حەوشەی حەبس خانەکە یەکەوە

بووین بەڕێز حمزە سلمان دەستی خستە سەر شانم و وتی مەرحەبا کاکە

منیش وەڵامم دایەوە بە ڕێك و پێکی ئەویش ئەو مەوزوعەی

کردەوە باسی مەسەلەی کوردی کرد وتی بزووتنەوەیەکی

کۆنەپەرست و ڕێگرییە خەڵکیان لە دەوروبەری کۆبۆوە پێم وت

منیش بەڕێز کاك حمزە بەداخەوە کە بەڕێزتان پیاوێکی حقوقی

حقوقیش بە مانای مرۆڤایەتی چۆن بەراوردی بزووتنەوەی

کوردی دەکەیت بە ڕێگری ئیتر ئەو خەڵکە کە لە دەوروبەرمان

بوو پیاوچاکەو تێلی منیان کرد هەموو ئیتر ئەویش گەڕایەوە

بۆ قاوشەکەی خۆی دوای ئەوە چوو بوو بۆ لای لیژنەی یاری

شکاتی کرد لە من کە گوایە ئەو کورە بە بەزۆر ژمی قسەی لەگەڵدا

کردووم ئەوانیش برادەرانی ئێمە،ش ووتیان ئەم پیاوە لە ئێمە

نیە .

هەروەها ئەوە پاش چەند رۆژێک یەکێک لە لیژنەی یاری یەوە

هات بۆلام ووتی کاک سعید بە شوێنی یەکانیان ووتووە لە

ئێمە نی یە .

ئەوە پاش چەند رۆژێکی تر دوو بعثی تێدا بوو یەکێکیان

لەسەر رێ دیمی ووتی کاکە سعید ئەوە تۆو حمزە سلمان

تۆچی هەرانان بوو منیش پێم ووت ئەوە لە سەر کێشەی کورد و

دەوڵەتی عیراقی .

بەڵام پێش ئەوە لە دەرەوەی زیندان فەرمان هاتبوو بۆ ناوەوەی

زیندانەکە شۆرتان لە بەعثی یەکان نزیک بکەینەوە .

ئینجا رۆژێکی لە رۆژان یەکێک لە و بەعثی یانە تووشم بوو

ووتی کاکە سعید ئەوە ویت مشتێکمت پێ دەڵێم

ئەبێت لای خۆت بمێنیتەوە منیش ووتم ئەی بەم بۆ قەبر.

ووتی چیزی ئێمە کە چیزی بەعسە دەیەوێت تێشتیان بدات

کە بە دەستیەوەیەتی ئەویش لە سەدا سەد دۆڕاوە

عەشیش ووتم کاکە چۆن شتی وا دەگوترێت ئەویش لەوەڵا بە هێمنی

ووتی (هذە هو مجازفة حزبية) کێتر یا ئەمریت یان زیندوو

دەبینەوە.

ڕۆژێک هەر لەهەوای وەختدا چەند کەسانێکیان دەهێنێت لە

سوپادا ڕۆژی ٨ی شباط کە یەکسانە بە سیازدەی ڕەوە

زانی ڕۆژی پێنجی شەوە یەکێک لەوانەی دفاع ئەوچەند

ئەفسەرە بەعسیە دەناسێت یەکێکیان بانگی دەکات پێی دەڵێت

بە نهێنی ئەڵێت ئێوە هەبوو (تعاوضن) کە ڕۆژی پێنجی شەوەیە

ئەبێ من ناوەکەتان بەم بە گیزاعە کە ئێوە هەبوو تان تعاونتن

چەند ئەفسەرێکم جا ئەگەر هەر شتێکتان بێت دەگرێت

ئەم شەو بیکەن چونکە من بەیانی ناوەکەتان دەدەم بە

گیزاعە بە هاتن ڕۆژی شەمە.

ئەو چەند ئەفسەرە وانە هەر لە هەوای شەو دا یەلا هاری

حوکمەتیان دا و گرتیان و ڕووخاندیان کە بەیانی هەستاین لەشەو

که ٨ شوباته حوکومه‌تی عبدالکریم قاسم نه‌مابوو کوشتیان .

ئینجا خه‌ڵکه‌که هه‌موو هاته گۆڕه‌پانه‌که‌وه خۆیشی کابرای به‌عسی به‌عسیم دی

وه‌کو پیرۆزبێ (الأفراد) ئینجا تۆزێک قسه‌وان کرد و [illegible]

وتی باشه کاکه حبیب عبدالکریم (لیش ما یکول هذا الکلام) ئه‌وسه‌رده‌م

حبیب سکرتێری پارتی بوو منیش وتم وه‌ک کوردێک بیر ده‌که‌مه‌وه

ئه‌وه‌لته‌زیمه عن مولته‌زیم نیم ئه‌ویش له‌وه لا ولا به‌منی وت

ئیمه‌هێز نشتمان پێ ئثبات ده‌کات ئه‌و وتی ئه‌گه‌ر هێزتان بوو

هه‌موو نشتیکتان ده‌ده‌ینێ کالەم قسانە دابووینێ و ئه‌یاره‌یه‌ک هات

دوو به‌عسی له زینذانا بوون هه‌ر دووکیانیان هه‌ڵگرت و بردیانن بۆ به‌غدا

به‌عسیه‌کان پروپاگه‌نده‌یان کرد ده‌کورده‌کان و وتیان (بعد ثلاثة ایام انتم

تقطعون) ئینجا بانگی منی کرد و وتی کاکه اسماعیل ئه‌گه‌ر ڕێت که‌وته

بغدا سه‌رێکم لێ بده .

ئیتر پاش سێ ڕۆژ حوکومه‌تی به‌عس که هاته سه‌ر حوکم ئیعترافی

ضمنی به بزوتنه‌وه‌ی (حرکة) چه‌کداری کوردی کرد و داوای گفتوگۆ

کرد له‌گه‌ڵی ئه‌وه‌بوو له ٩٦٣ دا مام جلال هاته بغدا ر تشرینی دا

وه‌ی ٨ تا ٩ تا ١٠ هه‌زار کوردیان گرتووه له به‌ندیخانه‌کانا زانیە

ئەوانە پیاوی ئێمەن و وادیارە عەشرەوییەن یارمەتی ئێمەیان داوە.

منیش کە لای بەڕێزاوی قاوشە کە پێم ووت کە پیاوێک بوو ناوی (احمدی قەرەداغی)

بوو پێم ووت ماموستا بەڕێز مام جلال بۆ خوێنی ئێمە ناکردە کاسەوە

ئەویش لەوە لاوە بەمنی ووت بە ئینگلیزاوە ئەی کاکە سعید چی بووتایە

منیش پێم ووت کاکە ئەوانە کە گیراون لە حەپسخانە کانی ئێوە دان

ئەوانە بێ گوناهن یەکێکیان قوتابی یە یەکێک کاسبە یەکێک پۆلیسە

یەکێک ماموستایە یەکێک موچەخۆرە یەکێک کرێکارە پیاوی

ئێمە لەو شاخەدا یە چەکی پێ یە ناتوانن ئێوە بیانگرن ووتی ماموستا ئاوا

بووتایە ئیتر پاش سێ ڕۆژ دوای ئەم گفتوگۆیە ناویان لە ئێزاعە

خوێندەوە و بەڕیان داین سەیارەیەکی زۆروان گرت و لە ٢٥٠

کەسە هەر سەیارەیەک و شعاریکیان پیایا هەڵواسی

شعاری سەرکەوتن بە سروود بەرەو (سماوة) هاتین لە سەماوە

بۆ (دیوانیة) لە دیوانیە گرتنیان بەرەو بەغدا دەچوو بەرەو

لەوێ چەند سەعاتێک گرتنیان تا لێیان پرسین لە بەغدا

بە ناوی (تحقیق) پێش ئەوەی کە بڕۆین حبیب عبدالکریم

کە ئەندامی مەکتەبی سیاسی بوو پێی ووتین کاکە هەرکەس

دەتوانین دەرچین نەهێشنەوە لە بەغا چونکە
ئەم جێیە بە زۆر زاڵمە .

ئیتر هاتینەوە کوردستان هەر کەس بۆ شاری خۆی و یەکسەر بۆ ماڵی
خۆی ، ئیتر باش چاوەڕێی چەند مانگێک بە لاوازیان دایەوە کیمیا
ڕاوان کردە دەرەوە گوشت و گوشتاویان زۆر یان لە خەڵکی گوشت
دوای نزیکەی چوار پێنج مانگێک دوای ئەوە منیش هاتمەوە شار
لەبەر ئەوەی گرانییەکی زۆر بووە کە دیبووە شارەکە منداڵەکانیشت
کەسیان لای نەبوو منیش هاتمەوە شار .

ساڵی ٩٦٤ بەعسیەکان کەوتن (عبدالسلام محمد عارف) هاتە سەر حوکم
دووبارە ئەویش داوای گفتوگۆی کرد لەگەڵ کوردا لەگەڵ بەڕێز
خوالێخۆشبوو (مەلا مستەفا) گفتوگۆیەکیان کرد و شەڕ لە بەینی
دەوڵەت و کورد داوەستا .

دوای ئەوە بوو دووبەرەکی دروست بوو لەناو کوردا شەڕی برا
کوژی دەستی پێ کرد تا پێیمان زانیە ٩٦٥ ئیتر شەڕەکە نزیک بۆوە .
لە شاری سلیمانی بوو جەماعەتی بەڕێز (مام جلال) کە لە بەرە جیا بوون
ڕاوویان نان بەرەو ئێران .

لە ئێران بردنیانە شارێکی کە ناوی (همدان)ە لەوێ عسکر

پێکیان ئێوکرد نەوەو لەوێ بوون هەر لەوێ خەریکی مەشق کردنی سەربازی

بوون .

ڕۆژێکی جاش و عەرەب لەوبەر تانجرۆ لە قەرەداغ شکابوون هاتنەوە

بەرەو ناو شاری سلیمانی دەستیان کرد بە خەڵک کوشتن هاواریان

دەکرد (اخوت بدو ويت العدو) ئەوەیان لە چایخانەکانی عەوەرەقی

کرد حیزب دیموکرات شەش کەسیان تیا کوژرا یەکێک لەوانە (بشیر گاور) بوو بۆ

ڕۆژی دوای ئێمە کۆ بووینەوە هەموو کۆبووینەوەی حیزب

حیزبی (کاژیک) بەهێنیان ووت کاکە تۆ ئیلیواقی تۆمەتی هەیە

لەلایەن دەوڵەتەوە ئامادەی بچیتە دەرەوە بێت نێرینە

پێنجوێن و نامەیەکیشت بدەینێ بۆ جەنابی مقدم رکن

(عزیز عقراوی) منیش چوومە پێنجوێن کاکە عزیز لەوێ نەبوو

جەنابی یان نامەیەکی کاژێکم پێ بوو بەشم و هەڵم ئەواسی

بە دیوارەکانی پێنجوێن .

ڕۆژێک لە چایخانەیەک دانیشتبووم پیاوێک هاتە ئەنیشتمەوە

پێی ووتم کاکە تۆ سەید گەوهەری ووتم بەڵێ ووتی منیش لەگەڵ ئەتۆ دێیم

لطفا بچۆ بۆ لیژنەی ناوچەی پارتی ، پاشی تۆ زیاتر منیش هەستام

چووم بۆ ئەوێ لەوێ پیاوێك لێپرسراوی لیژنەی ناوچە بوو کە ناوی

بەڕێز (میرزا صدیق) بوو پێی وتم تۆ چیت منیش لەوەڵامدا ~~[illegible]~~ پێم

وت کوردم ، پێی وتم پەیوەندی سیاسی لەگەڵ چی ؟ ریفرا ویکرایە

منیش پێم وت کاکە ئەم ناوچەیە ناوچەیەکی ئازاد کراو نیە ئەی بۆچی

لەخەڵکی پیاو خراپ لەبیر وتی کاکە تۆ کاژیکیت چونکە دیوانی تۆ

بەیانی کاژیکت هەڵواسیوە ، منیش وتم خۆ کاکە ئەوە تاوانی نیە

ئەو بەیانەی کە من هەڵم واسیوە هیچ شتێکی خراپی تیدا بوو جگە لە

باڵ پشتی شۆڕشی کورد ، وتی کاکە فەرمانمان بۆ هاتووە کە تۆ

لێرە نەمێنیت یان بچیت بۆ لقی چوار یان بۆ کوێ دەچیت بچۆ

لقی چواریش لە هاوێت بوو ، منیش پێم وت کاکە ئەوەیە کاری

حیزبی ناوەڕاست (وسط) وتی مانای چی حیزبی ناوەڕاست

منیش وتم ئەوەیە کە حیزبی وسط توانای چەکداری نیە کە شۆڕش

بکات چونکە لە پەیرو پرۆگرامیدا نیە ئیتر وردە وردە هاتمەوە

بۆ سلیمانی چووم مالێك خۆشاردەوە جوابم بۆ حیزب نارد

~~[illegible]~~ هاتنە بۆلام بەسەرهاتەکەم بۆ گێڕانەوە

ئەوە بوو هەمان کاغەزی کاک عزیز کە بۆی بیەم دامێنەوە

ووتیان ئەی بۆنەت داوەتێ ووتم کاکە بۆیە خەتی ئێمە لەوێ

نە بوو ئەو جاوەیەش کە ماوەوە ئەو هەر نەهاتەوە.

ساڵی ١٩٦٦ جەماعەتی بەڕێز مام جلال هاتنەوە شار بارەگایان کردەوە

و چاودێری زۆریان خستە سەر ئەوانەی کە بیری نەتەوەییان هەیە

بەتایبەتی من تا ئەوە بوو ڕۆژێک لە ڕۆژان هاتن گرتیانم لە

دووکان بردیانم بۆ بارەگاکەیان کە لە شەقامی مەولەوی بوو لەوێ

بانگیان کردمە ژوورەوە کە بیرم کرد ڕەفیقێکی خۆمی لێ بوو کە وەختی

خۆی کە لەگەڵ شانەدا ئیشمان دەکرد دوای هەندێ پرسیاریان

لێ کردم ووتیان کە گوایە حکومەت داناوە بۆ عەمەلی عەسکەری

منیش ووتم ئاگام لێ نیە ئیتر منیان بردە ژوورێکەوە دایان نام

پاش تۆزێک زەلامێک هات لێی پرسیم تۆی سەعید گەوهەر پێم

ووت بەڵێ ووتی بۆ هەڵناسیت منیش پێم ووت بۆچی هەڵسم

لە ژێردان بەڵاوە هەیە کە ناوی (جمال خفاف) بوو ئیتر پاش

تۆزێک بانگیان کردمە دەرەوە دڵم خۆش بوو کە بەرم دەدەن

بەڵام سواری سەیارەیەکیان کردم و بەرەو بەکرەجۆ یان بردم

بۆ سبەی چووینە بەر دەرگای مەحکەمە لە بەردەرگاکەدا

پیاوێکی لێ بوو لە ناوی (حاجی کوردە) بوو بەڕێوەبەری ئەوێ بوو ڕووی

تێ کردم پێی ووتم (بەڕاستی یان و پرچی پڕ لە ئەسپێ بناغەی

کورد چۆنە ئەچەسپێ) دەرگای زیندانی کردەوە ووتی

فەرموو ماوەی هەفتەیەک ماوەوە کە تحقیقیان کرد بۆیان

دەرکەوت کە منیان بێ گوناه گرتووە.

لە ماوەی ئەم هەفتەیەدا کە من لەو زیندانە بووم یەک دوو

زەلامی دی یەکێکیان (ئەحمەی دادی) بوو پێی ووتم ئەوە کاکە

ئەوە بۆچی لێرەیت منیش پێم ووت وەڵا کاکە ئەبێت لە برادەرانی

خۆت بپرسیت ، ئەوی کەشیان کە (قادر شریف) بوو وە مهاباد

ی بەس ئەو بەخەڵکەکەی ووت کاکە ئەمە پیاوێکی چاکە ئەبێ

ئاگاتان لێ بێت هەرچەند لێیشە بیروباوەڕیشمان جیاوازە بەڵام

خزمەتی جەماعەتی ئیمەی زۆر کردووە.

ئیتر ئەوە بوو بەر بووم.

ئیتر لە بەختی کورد ئەو هەرەسە ناهەموارە هات

کە دڵی هەموو کوردی ناخۆش کرد هەر ساڵی ١٩٧٥ بۆ ٧٦

جموجوڵێکی کوردایەتی دروست بووەوە خەڵکی ڕوویان کردەوە چیا

وشاخەکان.

جەنابی کاکە (ئازاد) ی خوالێخۆشبوو دەعوەتی کردبۆوە ماڵەوە

پێش ئەوە کاکە (جلال) کە ناسراوە بە جلالی حسەکەلۆش

لێپرسراوی سەربازی پاسۆک بوو لەدەرەوە ئینجا منیش بە کاکە

ئازادم بەڕێزم ڕاگەیاند پێم ووت کاکە کاکە

جلال لەناو جەماوەری شاری سلیمانی دا قسەی باشی لێ

ناکەن ئەوەش هەر جەنابیشە وانیە بەڵام خەڵکی وا دەڵێن با هەموو

شتێک ئەو نەبێت، چونکە ئەگەر هەموو شتێک ئەو بێت بۆ دوا ڕۆژ

ئەوەشی گیرەوکێشە دەبێت، هەت تایبەتی خۆم کاکە جلالم

خۆش ئەوێ بەڵام کە ئەم قسانەم کرد مەبەستم هیچ شتێک

نیە غەیری ڕێک و پێک و ڕێکخستن چیزبەکە نەبێ تر

نازانم فێروون گرتەکەی بە تەواوی جەنالا

منیش لەحەمامی (السورەت) بووم ڕۆژێک کوردێک هاتە خوارەوە

بەناوی (عەلی مەلا ڕەشید) پاشی جیا کرد. وجیوتیەکی بەگەرمی پێی

ووتم کاکە سەعید کاکە جلال زۆر سەلاوت لێدەکات دەڵێ

بەوناو نیشانەی پێت ووتم ئیستخباراتە ؤمنیش لەوای پێم ووتم ووتم

کاکە عزن کاکە جلال زۆر لام عەزیزە چونکە ئەو ڕێبازە ئەتە ووێستی یەی

گرتووە ، ئینجا ئەو کابرایە دەستی کرد بە باخەڵیا نامەیەکی

دەرهێنا نامەکە بۆ (عبدالله ئاگرین) هاتبوو ووتی ئەم نامەم پێشان

بدە منیش پێم ووت کاکە نامەی نابینم ، ئەوە وایەوە لەنێوان من و

کاک جلال بەڵام دووبارە ڕێز و سڵاوێکی تایبەتیم هەیە بۆ

کاک جلال ، بەڵام ئەوە هەڵ دەگرین تا کاک ئازادی بەڕێز

بەردەبێت لە بەندیخانە .

٧٩ لە صدام حسێن چووەوە سەر حوکم لێ بووردنی

گشتی دا کە هەموو زیندانەکان بەربەست ئەوە بوو هەموو بەربوو

زیندان لە عیراقدا ئەوا کاک ئازادیش یەکێک بوو لەوانە کە بەربوو

و هاتەوە مشار چووینە بەخێرهاتنەوەی بکەین لەوێ پێم

ووت سبەینێ بۆ نیوەڕۆ لە ماڵ ئێمەی ، سبەینێ کە هات

بۆ نیوەڕۆ ، لە دیوانی دانیشتنەکە دا لە ژوورەکە هەوڵی زۆری

کاک جلالمان کردەوە بۆ دوو هەفتێک جار زۆر

نی کردوو ووتم کاکە تۆ لە قیمەی مەسئولیەتدا بوویت

لە ٧٦دا ئێمە کە باسی کاک جەلالمان کرد کە خەڵک پێی دەڵێت

ئیستیخباراتە پیاوەی لیبرالێ دەبێت شتێ ڕا بگرێت و لای خۆی بێت

بۆچی بۆ کاک جەلال گێڕایەوە چونکە لە خەتی خۆم نیە من لە

خەتی حیزبە کە ئەم قسانەم کردووە کاک جەلال کابرایەکی توند و تیژە

بە شکڵم دوو پێشمەرگەی بنارداییە دوو قسە یان بە من سووکایە

دووبارە زۆر زۆر سوپاسی کاک جەلال ئەکەم بۆ خۆی و هەستی

لە کاری خراپی لەگەڵ من نەکردە ئینجا کاک ئازاد دووبارە کردم

و وتی ئێمە سوێندمان بۆیەکتری خواردووە دەبێت هەموو شتێک

بۆیەکتری بگێڕینەوە منیش پێم وت کاکە بۆ من لە ئێوەی

من یەکێک لە [illegible] تۆ خوار کرم ئەی بۆ من ئاگام لەو سوێندە

نییە دەبوایە منیش ئەو سوێندەم بخواردایە چونکە هاوبیر

دەبێت درۆ لەگەڵ یەکتر نەکەن دەبێت ڕاست بن لەگەڵ

یەکلا دەبێت هەموو شتێکیان لەڕوو بێت سەرشۆڕن بۆ ئەم

کەسانەی کە لە پاش [illegible] قسە بە هاوبیری خۆیان دەڵێن ،

ئینجا کاک ئازاد داوای لێکردم پێی وتم کاکە بەشکو بێیتە دەرەوە

لەگەڵمان منیش پێم وت کاکە من [illegible] زۆرم هەیە و هەوتا بێت و

كەس نیە ئیدارە یان بكات لەبەر ئەوە من ناتوانم بێمە دەرەوە بەلام.

هەرچی چۆنیەك بێت من خۆمە تسلیمتان دەكەم.

لە ٢٢/٤/١٩٨١ ئەمن دای بە سەر مالدا خۆم و دوو كچم و خێزانەكەیان گرتەوە ناردیانین بۆ سەر حدوودی سعودیە پێیان دەوت (الحرية العزبا) ئەم بەری عێراق بوو ئەو بەری سعودیە ماوەی ١٧ مانگ ماینەوە هەتا كو مشەوەی ١٠/ تەمووزی ٩٨٢ شێخ قادری چووتیە چوو بۆ مواجهەی صدام حسین پێی وت خێزانی پێشمەرگەت بۆ گرتووە دایك یان باوك یان خوشك چیبكەن رێ تاوانیان هەیە ئەوە بوو بڕیاری رژیم بڕیاری دا زیندانەكان بەرەڵا بكات لێپرسراوێك لە دیوانیە وەهات پێی وتین یا تاعەكانتان ببینمەوە ئێوە من پێم وت بۆ كوێ (السيد) ئەویش وتی بۆ مالی خۆتان ئەبەرێوەبەری ئەمن دیوانیە پێی وتین سوپاس سەرۆك كۆمار بكەن صدام حسێن كە بەم هەموو ستەم و زۆرە هەلاسا لە باتی ئەوەی كە سوپاس بكەین من پێم وت كاكە ئەوە من ٧ مانگە كوڕەكانم گرتووە هیچ كێشە لە سەر ئەو گیراوین بۆچی تێیەتان بەرنادەوە كە ئەوتان گرتووە لە باتی سوپاس

منیش ئەوەم پێ ووت ، ئێستا ئەویش پێی ووتم کاکە لیمان

ببوورن ئیمشەو لەسەرمان قاڵە وە شخولتین بەشەر و شۆڕەوە

ئێستا سەیارەیان بۆ گرتین و خستیانینە ناو سەیارەو بۆ شاری خۆمان

هێنایانینەوە بۆ لای ئەمن ٦ لیرە لە ئەمن بەرە لایان کردین

هەرکەس بۆ ماڵی خۆی .

داوای لێبووردن دەکەین ساڵی ١٩٧٠مان لەبیر چوو والێرە

وەدەست پێ دەکەین .

٩٧٠ ساڵەکەی زۆر سارد بوو زستانەکەی کە حوکمی زاتمان

وەرگرت بوو ساڵەکەی کەم نەوت بوو وەک ئەم ساڵمان .

کوڕێکم هەیە کە ناوی (ئومێد)ە لە وەکتەب هاتەوە منیش گالۆنێکی نەوتم

دایە بە کوڕەکە ووتم ڕۆڵە بڕۆ ئەو گالۆنەی پڕ بکە لەسەر جادە دوور

بخێکم دایە ووتم ئەو پووڵە بدەی بۆ ئەوی هەرچەندە ئێستا ئەو زەمانە بە

٥٠ فلس بوو گالۆنێک کوڕە ڕۆیشت نەهاتەوە هەتا دەدە

دەقیقە عەسرێکی درەنگ منیش چووم بە دوای دا

کە چووم لە بەنزینخانەکە وەستا بوو زۆر دیبوو بوو لە بەر سەرما

پێیم ووت ئەوە کاکە بۆ ئەوەندە دوور کەوتیتەوە ئەویش ووتی

بابە ئەوشم دەست نەکەوت ئەوا هاتووەتە بەنزینخانە

هێشت پیاوێکم دەناسی بەناوی (حەمەومێت) کە ئەوت فرۆش

بوو پێم ووت کاکە ئەوە پارەکەمی خۆکەمە زاتی یە کەواتە وا ئەوتەکانمان

دەست ناکەوێت .

هێشتا ئیتر کابرای ئەوت فرۆش پێی ووتم دوو تەنەکەم هەیە

بۆت پڕ دەکەم و بیبە ئیتر ئێمە هێنامانەوە هەتا ئەو کە بینە

وەبینەوە ئاگر دابووبەسەو ، لەپاش پێشمەرگەش بەرۆژ کاتێکم

زانی دەستەیەک لە پێشمەرگە هاتنە بەردەم چایخانەکەم

یەکێکیان هاتە ژوورەوە پێی ووتم کاکە سەری خستە یەنا
بەناوی (حەمە جوجەڵە)
گوێم ووتی ئیلقای قەبضت هەیە هێشت ووتم لای فیری یەوە ووتی

ئەوە لای لای فیرزیەوە پێشیان ووتووم بە عەزێتدا ئەبێ

بەم بەس (سلام) ی فەلا سابیری خوال خۆش

بوو لای (قادر) عەبباری دانیشتووە بوو ئەو کاتە دەستە پێشمەرگە

کە وبێ یان دەڵێت کورە دەستی لێ نەدە بەخوا قسەتاش

پێ دەڵێت چونکە پیاوی ئەوە نیە لێی بلاەن هەر بەقسەم خۆش

بێ هێنت ، هێنایان برد بۆ هەدەرەکە بەڵام چی بوو ئێکێ بە فرایەتە

~~خواردو چووین بۆ قادر جەباری یان ووتی ئەوا هیناوتان~~

~~ووتی بۆ خەنەزوورێکەوە ئیتر بەبێ ئەوەی هیچ بانگی بکات~~

کاکە لە پاش پێنج دەقە هێڵ لەسەر واحەرێک بوو زیرەبکە ٩

زوورێکی زەق و تەق بەبێ ئەوەی هیچ شتێکی تیدا بێت دەرگاکەم

دایە بەرشەق و پێم ووت زابیاو پیاو دزتان گرتووەوە بەعس تان

گرتووەوە ٦ ئیتر هاتن دەرگاکەیان کردەوە ووتیان چیت دەوێت

ووتم دوو کەس بێت لەگەڵمدا دەرگای چایخانەکە داخەم و

پاڵتۆیەکەم بێنم هاتن لەگەڵمدا چووین دەرگای چایخانە

کەم داخست و هاتینەوە هەتا هاتینەوە ئەوراقیان بۆ ئاوا

دەکرد بووم بەبێ ئەوەی یەک پرسیارم لێ بکەن بردیانم بۆ

(الشرطة) توقیفیان کردم لە شرطە ماوەی ٢٢ یان ٢٥ رۆژ

لەم ماوەیەدا دوو پیاوی کەرەت خەڵک چوو بوو بۆلای موتەسە

ریف کاکە (عەلی عبدالله) یەکێک لەوانە کە زاوی (اسماعیل

حقی شاوەیسە) ئەندامی کاشتی جیهانی بووە وە بە کاکە عەلی

ووتووە ئەو پیاوە خۆی لە دزی پیاوەکانی گرتووە ئەوەی

ئیمە بێ ناسێت و بیروان بێت پیاوێکی کوردی چەوا بووە / بووە

کاک عەلیش لە جوابدا دەڵێت حوکومەتی عیراق داوای

ئەم خەڵکانە دەکات کە میوانی پاشووەک ئەوە وایە ئینجا بەڕێز

اسماعیل حەقی دەڵێت بۆ ئەوە بیانووی میوانی چی یە ئەوەیش

لە وەڵاودا دەڵێت ئەوانە کادرێکی ئیمەن کە نایانگرێت بۆچی

قسەشمان پێ دەڵێن ، ئیتر کاک اسماعیل لە گوێی لەمە

دەبێت هەڵ دەستێ و دیوانی هوروستەریفیەت بەجێ دێڵێت

ئیتر لەو ماوەیەدا سەرکردایەتی شۆڕشیش پێی

زانی لە بارەگای بەرزانی پرووسکەیەکی لێ دەدەن بۆ جەنابی

عەلی عبداللە ی هوروستەریفی پاش ئەو ماوەیەی کە لەسەرەوە

باسمان کردووە ئیتر هێنیان هێنا بۆ شرطەیە کە ماڵی تی هاریێ

یەکی خۆ لە ناوی (عمری سمایلە) ئیتر بەڕێ بوونی

هاتینەوە بۆ ماڵی لە پاش چوار پێنج ڕۆژ مواجەیەکم بینووی

و چووینەوە لای جەنابی (عەلی عبداللە) ی هوروستەریفی کە مانیان

بانگ کردوو چووینە ژوورەوە ، دەستم خستە ناو

دەستی یەوەوە ووتم برات سعید کە وەهەر پێم ووت کاکە عەلی

لە ماوەی ٩٤٧ دا من ئەندام بووم لە پارتی دا ئیتر نازانم

جەنابتان خۆوتابی بوون یان حیزبی بوون، ئێستاش کاکە علی
هیوای من ئەوەیە کە میلەتەکەم پلەیە بەرزتر بێت لەهەموو جەنابت
کە بەرپرسراوی یەکەمیت لێرە بەرپرسراوی یەکێتی ووڵاتەکەش
(الوحدة) هەقت هەیە لەخەڵک بپرسی ئەوە بەرامبەر ئەو کەسانەی
کە دەی گرن، بەس پێویست وایە دووکەسی دڵسۆزی خۆت
پێت بڵێت کە ئەمە چاکە یان خراپە بیگرێت چونکە بەم هەموو علوم
ناطمئنیت لەهەوارەوە عەلاقەت پێ بکەن بۆ ئەوەی لە سوود هەبێ
بەن، ئێستا قوربان ئەوەی کە من لە پێشەوە باسم کرد بۆ جەنابت
پێویست دەکات بیگرن لەسەری، ئەویش لەوەڵا ووتی
~~لەهێرشینیا~~ نەضر، ئینجا من پێم ووت قوربان خەڵکێکی زۆر
بوونە تە بەعسی و بە پیکاب بەشەو هاتن خەڵک تالان دەکەن
هەموو وا ئەوەیە ئیجراءات لەگەڵ ئەوانە دا بکەیت بەرووی
تۆ کردم ووتی ئەوانە کێن منیش لەوەڵامدا پێم ووت قوربان
خۆتان دەی زانن، ئەویش لە کۆتایی دا پێی ووتم هەر
مشکلە هەبوو یەکسەر وەرە بۆلای خۆم.

ساڵی ١٩٨٣ لەسەر ١٩٨٤ گفتوگۆ بوو لە بەینی دەوڵەت و بەڕێز

مام جلال دا .

ئەوە بوو لەو ساڵەدا خەڵکی لەعفو پێشانی ئیتر زۆر زۆر دا

بوون ، دەوڵەت بۆ دەنگی بوو دەوڵەتیش باشی زانیبێ و تاک

تاکە خەڵکی دڵسۆزی دەکوشت و ئینجا (جامعة) کان هەموو

هاتنەوە لەچوونەوە بۆ دەوام ، هەتا من بەکچێکی خۆم ووت

ووتم بۆچی هاتوویتەوە بۆ بەیانی زۆرم لێکرد بڕواتەوە ووتی

فارۆقم خەڵکە کە هەمووی هاتوونەتەوە عەریبە بە تەنیا من

بڕۆمەوە ، منیش ووتم کە یەفی خۆتە ئەوا ئەم ساڵیشت

دۆی ، حوکمی زانی ئەوەیە دراوە ئەوەتا مجلس تنفیذی

وکرشیش هەیە تێ ئەواو ووڵاتی جگەرەیەکتان نایەی

ئینجا دوای دوای ئەو ساڵە ووتی ووڵاتی بابەڵێنیت ئەرەو

منیش پێم ووت کیچم (ئێوە تا نەیشتیە تەبەق ئالی ی

ئەلاو صەدەق) ئینجا دەوڵەت دەستی کرد بەبە لاواردانی

خەڵکی پیاو خراپی دەکرد لەگەڵ خەڵک .

ساڵی ١٩٨٥ لەوەرزی بەهاردا دایان بەسەر ماڵدا دیسانەو

گرتیانەوە دەرگاکەیان داخست و کلیلی ماڵەکەیان لێ سەندم

هێشتیان برد بۆ ئەمن نەقیبێک هات ناوی

(احمد) بوو بۆ تحقیق پێی وتم حاڵ و ملاڵەکەت

لەکوێیە هێشتا پێم وت نازانم چوون بۆ واڵات ئینجا

دوای ناردیانم بۆ ئیزیبات خانە لەوێ نزیکەی مانگێک

رایان گرتم، دوای بردیانین بۆ سورداش لەوێ بەریان داین

وتیان بیانبۆلای مام جلال چەند رۆژێک لەوێ ماینەوە دووره

دووره هاتینەوە ناوشار هەرکەسە و بۆ ماڵی خۆی ،

ساڵی ١٩٥٩ شێخ (لطیف) ی کوری شێخ (محمود) ی ئەمر لە

مسکۆ گەرا بۆوە، حیزب بەمنی وت بچۆ بۆلای دووزەلایان

دامێ و وتیان باڵەگەڵتا بێت یەکێکیان شەهیدی ئەمر (اسلام ملا صابر)

بووئەوی کەیان (کمال شیخ عمر) خانەقای مەولانا خالد ئەمەیان

ماوە، چوونێ بۆ ماڵی شێخ لەتیف چوونە ژوورەوە کەچوونە

ژوورەوە دنیا تاریک بوو بوو پاسا وولێک وەستا بوو وتی

مەچینە ژوورەوە میوانی هەیە سینەما ئیش دەکات من

گوێم نەدایە چوونە ژوورەوە ئێمەش شەوباشمان کرد.

دانیشتین کە وەختێ بینە ماڵێ بۆوە جیرانیان هەموو کرد

لە یەکتری ئاشکرا بووین ئەوان چەند شیوعیێک بوون

ئێمەش ئەوسێ کەسە بووین کە وەختێک چاویان بە ئێمە دەکەوت

ئەوان هەموو ئێمە گورگ یەک یەک هەستان و ڕۆیشتن

ئەوەش ناوەکانیانە یەکێکیان کە پارێزەرە (محمد مصطفى) عمر

کەیان هەر پارێزەرە ناوی (بهجت محمد) بوو ئەوی تریشیان

(ڕەئوف حمە بچکۆل) بوو خەڵکێکی زۆری لێ بوو لە عەشایەر

نزیکیان بووم تێ کردوو وتم بەڕێز کاکە شێخ حیزب

ئێمەی ناردووە بۆ خزمەت جەنابت کە جەنابی شێخی نەم

باوکتان لە ١٩١٧دا کاغەزی نووسیوە بۆ (لینین) لەسەر

جیاکانی کوردستانەوە دەستی یارمەتیمان بۆ درێژ بکات

ئێمەش نەوەیەکی هەژارین ، شێخ لەتیفیش لە جوابدا

فەرمووی کاکە من زۆر زۆر هەوڵم دا لەگەڵ مۆسکۆ و

مەسکۆ و لینینا بۆ ئەوە علووما تەحیح هەبەستیکریان بە دەستەوە

نەدا ، لێنینا لە دوای دا ٣٠ و تەقەربان کران حە نابتان کوژن

شێخ مه‌حمود/ شێخ مه‌حمودیش سه‌رداری کورده‌ هه‌ق بوو

جه‌نابتان له‌ وه‌یلانی کوردایه‌تی دا شۆڕه‌ سواری بوونایه‌

ئالەم کاتەدا دانیشت بووین لە بیر کچێک هاتە ژوورەوە

دەستی جەنابی شێخ لەتیفی ماچ کرد شێخ لەتیف ڕووی کردەوە

ووتی کاک سەعید ئەوە کچیشی ووتم قوربان تریان

دەزانم ، ووتم قوربان قسەیەک هەیە بیکەم دڵگیر نابیت

ووتم قوربان هەرچەندە ئەوە بەنیسبەتی جەنابتانەوە ناشیرینە

بەڵام هەر دەبێ بڵێم ئەو ڕیبازی یەی جەنابتان

گرتووتە ڕیبازی ڕاهیاری مەهاباد خانە خوی پیاو بۆ

خۆی ئەدۆزێتەوە ، ووتی وایە ،

لەگەڵ ڕێز ئیحتیراماندا بۆ بنەماڵەی شێخ

ئیتر ماڵ ئاوایمان لێ کرد وو هاتینە دەرەوە و لەوێوان دا ڕۆیشتین

ببوورن گەلیک شتم لە بیر چووە بەڵام ئیستا بەبیرم

فایەقی ، سەری ڕێز و نەوازشی دانەوینێت بۆ هەق

(من کوردم و حەز بە ئیستیقلالی کوردستان ئەکەم)

ئارەزووی ماکم و جاییشی بەزانی ٢٧٦٢

لەساڵی ٧٠ کان إنحصاری سلیمانی سووتێنرا

لەگەڵ سلیمانی بەوە عثمانی وەلاراحعاون هات بەشوێنمدا

بۆ دووکان بووی لطفا لەگەڵ بانگی دەکەن منیش چووم

بۆ ئەوێ لەوێ بەرێوەبەری ئەمنەکە (احمد مجید) بوو پێی

ووتم کاکە سعد تۆ تاوانباری بەوەی کە ئەتەوەوەڵایت

فرۆشتووە بەهۆی ساڵەی کە انحصاریان سووتاندووە

منیش پێم ووت جەناب من فایلم هەیە لەگەڵ ئەگەر لەسەر

وطنیة منتان بانگی بکردایە ئەی خوار پیشەی ناردەسەن

لەمن ناوەشێتەوە لە کاسەلێز ئەوەشێتەوە .

ئیتر لە دەربڕین بۆ کورد و زۆر

سوپاس

بەناوی خوای گەورە و میهرەبانەوە

(من کە ناوم سعید حسن محمود) ە حاجی حسن کوڕی
ملا محمودە، محمود کوڕی مصطفی یە مصطفی کوڕی خدرە
خدر کوڕی همزە یە
لەساڵی ١٩٢٤ پلەی خوێندنم تا ٣ بوە ی سەرەتایی یە
لەشاری سلێمانی لەگەڕەکی چوار باغ لە دایک بووم لەتەنیشت
مزگەوتی محوی یەوە، دوو برا بووین براکەی گەورەم ناوی
حمە صالح بوو لەبنەماڵەیەکی هەژار هاتوویەتە دنیاوە
باوکم لە ئەیلولی ٩٣٠ کۆچی دوایی کردووە لەدوای ئەویش
براکەم لەتەمەنی ٤ ساڵیدا کۆچی دوایی کردووە.

لەتەمەنی منداڵیمدا باوکم عەمری خوای کردووە بۆیە بەناوی
دایکمەوە بانگیان کردووم بۆیە ناسراووم بە (سعید گەوهەر)
لە ٣١/١٠/٩٤٢ بووم بە سەرباز هەتا شوباتی ٩٤٧ ئەوسا
نەجاتم بوو لەسەربازی ئیتر لە مایسی ٩٤٧ دا پەیوەندیم
کردووە بە پارتی یەوە.

ئەوە پێشەکی کورتە باسێکی ژیانمە

دوای هەرەس کردنی (٩٧٥) لەگەڵ ئەوەشدا بەشدار بووم لە باسی پێشوودا هەر بە
بەگشتی ساڵی (٩٧٥) کە پارتی گرنگی پێ دەدا هەر بۆ کوردایەتی (عەرەبی سەمایلی) دەدەنگی
خۆی بیووە کە فیلم دووسێ جار لە سوریە ... هات بۆ [illegible] کە [illegible] بێجگە
تا ئێستا هەر [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ئێستا [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] لە سوریا [illegible] [illegible] و [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] چوون بۆ سوریا [illegible] [illegible]
[illegible] بوو ناوبانگی [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
بە دوای ئەودا [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
پێش [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ناسیا بە ناوی عبدالقادر [illegible] [illegible] -
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
و الله [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
لە [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
بۆ کوردستان [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
کردەوە [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] لە ١٩٤٨ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] کوردستانی [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
دواڕۆژی [illegible] کورد

هاوڕێی ئاسیشم یەکی مەرشەمانگی پاشا چەند یەوڕێ (؟) بردیانیان بۆ بەغداد
بۆچی ئاو شوێنەیە ئاوەڕەوە لەسێن هەتا ئەوانی کردلە لێشمانی ڕێکا ٩٥٠ هەشت سیاسیەوە
لەبەرئەوە بیانیان کەوتن بێوە هەتا ئەوانیان [illegible] لەبەرئەوە دوای ئەوەکە دیاری هەیبوو
بەرپایان ~~[illegible]~~ هەتا ئێستا سالی ١٩٥٤ دەستیان پێکرد (ئاغەی نافعان) (ابراهیم احمد)
بوو لەگەڵ (معروف بەرزنجی) [illegible] هەم ئەوەی کرد [illegible] بەرەو [illegible] قرارکرابان
[illegible] هارەشاهی بەرگرتن کردنەوە ~~[illegible]~~ لەگەڵ ئاپیەکەسانداو زۆر بووبینالە پارتی
شوێنی بردیانیان بۆ سیاسی کرد لە ئاوگرادەمانا (عمر دەبابە) شیا بووبیان
ساوەیە بەرپایانیا لە بەرهارە شتاڵەکانی سەرەتا سالی ٩٥٦ بوو بە شیوعی
بەرارە وڵاهەراتی را لەبەرئەوە هەرنوشا کێشە بڕیارکردنیان بوو بە ~~[illegible]~~ سیاسی
٩٥٦ دە وازم لە شوێنیەت هێناو هێزی شوێن ٩٥٦ کۆنفرانسێک کردلە
کۆنفرانسەکەدا ئێمە ئەوکاتە کورد نەبەوەبۆ هێزی پێیان لەمەکردەوە وازم لە هێزی
شوێن هێنا هەتا سالی ١٩٥٨ شۆڕشی عبدالکریم قاسم کە لەو کاتەدا هەر دوو شادروستا بوو
پاشان هەموو [illegible] ئەوکاتە شۆڕشەکە کردی بە ئاشکرا هەموو ڕێکخراوەکان بە ئاشکرا
بەربوون هێزی شوێنی پارتی پەیوەندیان هەبوو پێکەوە کارمان دەکرد و شێوە هەموو ڕاستی
[illegible] بە هەتا و شەڕی پاشان بوو بە (؟) ڕاگەیاندن لە سلێمانی
لە شوێنەکان گرتنیان ناردیانە کۆیە پاش چەند شۆڕشی شۆڕشیان [illegible] ئەبانی
هێنان کرد هێنایان بردەوە بۆ سیاسەت (٣) ئەفسەر ئاکو [illegible]
لەگەڵ هەمووی بیانی بووین هەتا ئەوسا کە هاتۆ شوێنی شۆڕش بوو بۆ بووین بە پارتی
پێم ووت جۆنان کێشەی دەستمان هەیە (کریم ئەحمد) هێزی لەهەولێر بووین ووت
~~[illegible]~~ ئاگاکەرێم مادام ئێمە ئەوە وە پێمان لە وەرپارتی خۆشمان لە کۆیە ٩٥٦
دایانە لە پێویستە کورد هەتا دەوڵەتی هەبێ و بە گرنگی پێیان لەهێزی
شوێنی دابینین کەلیان مادام ئاوا بووین بە ئەفسەرێکیان سەرەتا لەگەڵ ئەوکات هەموو
هەموو ئەوانی تیایدا بە پێش وەختە هێزی لەمەیدانا و ئێمە ئاگاداربوو لە هەمان کوردانی بیانی
بوونی هاوکاری نیشتمانیان بردەوە بۆ سەرکەوتنی بوو و هەموو هاتنیانیان
بەرەوە هەموو پارتی لەو کاتەدا دەستپێکرد بە شێوەیەکی نێودەولەتی بە شێوەی گرنگ پارتی دەستمان
پارتی بردیەوە بۆ بەغدا بۆ خۆیان لە پاش چەند ڕۆژێک لە شەوی بەیانی ١
دا [illegible]

ڕیپۆرتی [illegible] ١/[illegible]
١٧ و [illegible]
نیوەڕۆ

ئێستا [illegible] شار کراوەتە سەر جادە و کوردستان [illegible] و [illegible]
[illegible] لە سەر جادەکان [illegible] [illegible] کرد [illegible]
ئەمە حکومەتی [illegible] حکومەت [illegible] [illegible]
[illegible] لە [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] کورد [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] حکومەت [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] (٥[illegible]) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
(٤٧) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
لە [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] (١٣) [illegible] [illegible]
لە [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] لە [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] دنیا [illegible]

١- ١٩٤٦دا خۆم و چەند هاوڕێیەکم سەرباز بووین فیرارمان کرد بۆ چوونمان
بۆ کۆماری مەهاباد سەرکەوتوو نەبووین لە ئێشەکەدا دافنی مزووری دووبوو
ناچار خۆمان تەسلیم کردەوە سەرئەنجام شەش مانگیان حوکم دام لە مانگی شوباتی
٩٤٧دا تەسریح بووم لە عەسکەری بە بووەوە تەرخیم کرد بە پارتی یەوە بەستەوەی
١٩ حوزەیرانی ٩٤٧ حکومەتی عێراقی بڕیاری چوار ئەفسەرەکەی کوردی
دا هەر لە هەمان شەودا پارتی هەستا بە مزاهەرە چوونە سەر مالی محافز
چیما وەرێکی زۆر هەستا بە پاکی چەندیا محافز لە هاتە دەرەوە. ئەلە خۆفسا لەگەڵ
یەعزا دەکرد هەرچەند هەوڵی ئەوپاشی محافز کە یەکێکیان لەکرێشا بە ئیشلام
بێ سوود بوو هەمان رۆژی رەنگ تا شیانی جەنازە یەوە بردمانی بۆ گۆڕستانی
سەیوان لە ئینتخاباتی ساڵی ١٩٤٨دا لە مزگەوتەکانی دەگلیان لە برا لەو
سەردەمەدا حزبی (شیوعی ئیشتراکی) ئینتیمای تەکری کردبوو لەگەڵ حزبی
(تحرر الوطني) ئێستر هەر لە مزگەوتەکانا بوو بەسەر لەگەڵ حزبی شیوعی و پارتی تحرر
الوطني) دا چوونە مظاهرەی حکومەت تدخلی کرد بوو بە شەڕ بەرد لەگەڵ پاریزەکانی
حکومەتدا و مە چووەیەکی زۆرمان لێ گیرا ماوەیەکی دوور و درێژ هەستا بە زیندانی
(٣) لە ساڵی ١٩٥٠دا حزبی شیوعی هەستا بە مظاهرە کردن دژی حکومەتی (نوری سعید)
وەکو هەمیشە ... تیا گیرام لەگەڵ چەند کوڕێکی سلیمانی گیراین ماوەی دوو مانگ
(٤) ساڵی ٥٢ گرانیەکی ~~...~~ دەخڵ و دانی پەیدا بوو چونکە ئەبرا بۆ دەرەوە حزبی
شیوعی هەستا بە مظاهرە لەو سەردەمەدا شیوعی بووم بەشداریم کرد مظاهرەکرد منیش
بووم لەبەر ئەوە پاسەوانەکان جاسوسەکان بە هەوڵیان کیشانی من لە پێشەوەی
مظاهرەکە بووم چەکوشێکی ئاسنگەریم بە دەستەوە بوو بۆ لێدانی پۆلیس لەگەڵم
بوو ... بۆ ... سەر بووم لە مظاهرە چوونە سەر ...
لۆ ریەکەی ... دەستمان کرد بە دیوانی گوشتی پاشا بە ... لە سەر ...
چاو لە سا هێنرا ... لە گەڵ ... شۆرش ... کرد
لەو کاتەدا خۆم هەر لەوێ خوارەوە بووم بۆ لەچۆنەکەم لە ... گرتن
(سعید صالح) ... شێخ ... دا شۆرش
بە برادەر ... کرد ... لەگەڵ
چەند ... و ... کورد ... هەستا
... حکومەت ... حوکم دا ... مانگی ... شۆرش

کۆنفرانسێکی گرد لە
٩٥٦ من وازم لە شوعیەت هێنا هێزی شوعی ٩٥٦
کۆنفرانسەکەدا ئیعتیرافی کرد کە کورد لەوەیەوە کە ئیسپاتی بیدم لە دەکرد و دواز
لە هێزی شوعی هێنا

هاوڕێکانیشم یەکێ ئەوەش ماکی باشێ بۆ ئەو ڕۆژانەی بیردیانی بۆیە ئازاد
حزبی شیوعی ئیتر لە شێوەی هەمیشەیی وازیان کرد لە ئینتیقادەی ٩٥٢
هێشتیانەوە لە بەرئەوە پێیان ئەووت زۆرئەوە خەبات بەرنامەی بەرەی
دوای ئەو لە دەستخستنی بووەوە بە ڕابەرایەتی دا ئێستا پاسایی سائی ١٩٥٤
دەستی پێکرد تاکتیکەکانی ئیبراهیم احمد بوو لەگەڵ معروف بەرزنجی حکومەت
هەم تەوفیق کردەوە بەلاداری ئەوکە کردیان تا ئەم چارە ١/٣ هەم بەرکۆ و بەغدا و گەڵ
ناوچەکاندا و زۆر بوون لە پارتی و شوعییان بردیانی بۆ سیاسەتی کەرکوک
لەناو عێراق و وەکاندا (عمر دەبابە ...) تیابوو باشڵا قاوە بەڕێ بەریان دایە
لە بەلاداری سەر ئەوکۆی ئەسرمان لە سائی ٩٥٦ هێزی شوعی هەزار
قطا هەراتی دا لەوە شداهی ڕێگەی کۆشە و پاکردن بوون هەتا ٩٥٨ شۆڕشەکی
عبدالکریم قاسم کە شۆڕشەکە دروست بوو بەپای هەموو عێراق لە ئەریدی لەوەکەی
کرد ئیتر پەشاکرا ئەو ڕاکرا یەوە سیاسەتی پار زیادبوونی هێزی شوعی و
پارتی هەموو پاکی هێوریەکەی ئەوە ئیتر هاوەشی هەڵە ڕاکێ کردەوە خۆی
شیوعیەکانەوە شەعبی باشی ماوەیەکی (٢) کەسیکیان گرد لە سلێمانی دا
شوعیەکان گرتیانی ئاردیانە کەرکوک باش چەند ڕۆژێک ئەوسەرەتا
١١ - ١٢ کاتژمێر بانگی عیسایان کرد عیسایان بردە دەرەوە بۆ بەڕێوەبەرایەتی
قوتابخانەکە ئەو پارەیەیکەوە بردمیان بۆ کۆیسنجاقی عەسکەری بۆ ئەوڕێکی سەر
لەشەڕی کورد داینیشتبوو لەگەڵ ئەوەکەدا ئەو شەوە پارتی سعید ئەو شوعیەی بوو
بۆ بوونیەوە بە پارتی ئێمە بووە بە نایب کابینەی ... حمەکی عەبدولکریم احمد
مێژوو لە ئیعلامی ئێمە وەزیر تایبەتی کریم هەمدام ئەوە بەسەوە بێگانە ئەوەی بەڕاستی بوو پارتا خۆشتان
کرد لە ٩٥٦ دا پاساکە پێویستە کورد هەتا دەوڵەتی هەبێت هەقاوایە چەنا بیستمان
لە هێزی کوردستانا بیسەرکردنی ئاڵۆم تاکە دانەوە ڕیکیانا سەرکاهی لەبرێکی دەدی حکومەت
هەموو ناوی بیت بەرەنگاریەوە. مێژوو لەوە ئاگادار و وتم تاکو چۆن ئەمان
کوژتی بیان کوژرت ماعمان تیا عیسایان بردەوە بۆ سیاسەتەکە هەتا ئەو ڕۆژەی بووەوە
هەموو عیسایان بانگی کرد دوورەوە حمەکی پارتی هاتبوو لەویدا وە
بێ لەیە لەکیفادەیان ئێوەرگیرێکی هەموو هاوەڵ حمەکی پارتی بردیەوە بۆیە ئازاد
لەگەڵ خۆیدا و پاشان هەموو لە ڕۆژی بەستەوە لە پاریان دایە .

یەکێک لە ئافرەتە کورد [illegible] ناهەموارەکانی کوردی هەموو کوردی [illegible]

کورد هەرەسی سالی (١٩٧٥) لە ٩٧٦ هەرەسی کوردایەتی دەستی پێکردەوە [illegible]

[illegible] کاک ئازاد دەچووە لەم چۆکرد بۆماڵەوە بیری بەیارمان داینەوە

[illegible] پێشمەرگە [illegible] خۆمان [illegible]

[illegible] کاک ئازاد ئەم [illegible] لەناو ئەم [illegible]

[illegible] کوردی [illegible] کاک ئازاد [illegible]

[illegible] کاک ئازاد [illegible]

[illegible] گیرا بووە [illegible] لە [illegible] گیرا [illegible]

[illegible] پێشمەرگە [illegible]

[illegible] کاک [illegible] ئازاد [illegible]

[illegible] کاک ئازاد [illegible]

[illegible] پێشمەرگەکان [illegible]

[illegible] پێشمەرگە [illegible]

[illegible] (٩٧٩) کاک ئازاد [illegible]

[illegible] کاک ئازاد [illegible]

[illegible] .

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] کورد [illegible]

[illegible] ٩٨١/٤/٢٢ [illegible]

[illegible] (٢-٢) [illegible]

[illegible]

٩٨٢/٧/١٢ [illegible]

[illegible]

[illegible] ([illegible]) [illegible]

[illegible] جەلال طالەبانی

١٨٣ / ١٤

بێ گێڕانەوە کتێبی گوزارشی نوسینی ماڵتاک تر ٨ - ٩ ڕۆژ لەدوای بوون هەتا ڕێی کریان بکردم
کێشیا هاتە دەرەوە لە (٩٦٦) جەسنیەکانی گەڕانەوە ناوشار تێریە وەرگرت هەراوەیەکی
هەستە سەر تێوەی خانەکان هە تاڕوویەک هاتن بێورۆکان هێنانیان لە ساڵی (٩٦٦) دا
لە هێمەیی کەوا هێنا توبەلەم بوونی عەسکەری و ئاوە ئێمە بیرەمیانی ناوچەکریان لە شەڕی
هەڵدەرسێ بوو پاشان لە ئەمسەعاتێکی شار و پاڵم بۆ بەکرە جۆشبۆیە تریخاوە کە بەردەوام
بەردەوامی سینەکی پیاو یاکی کەدیری سیجەکی بوو ناوی حەلی کوردەوە بوو دەرگاکری
کردەوە بۆ ئەرکەکانیان. بچمە ژوورەوە ئێمە کاکرده هێنا بێ و وەکو بەرپێشەیاتەوە
بەرەبەرە لە ئەمسینا بینا یەکەکاکو رجێژنا لەچەسپیانا ئێمە بیا وەکو خورەم و بۆژەورەوە چەند ڕۆژی
چاوەڕێوە ~~[illegible]~~ نەم بە سەرچانەم لە ساڵی (٩٦٩) دا بوو بوو بەربووم پاش لێپرسینەوە
ئێمە ژووری نوقایانی دەخانەی بوو ساری هەڵکیانیان و هێلکیان بەکوشتنەوە بلاوکردنەوەی
ناڵاهی (٩٧٠) ئەمجارەش عەشورکرانەوە هەڵکێ تریش عەشورکران بۆ چاوەکەی چوارساڵ
کەفنەوەکو بوو لە ساڵی (٩٧٢) سەرخاو سۆ لەسەی کە ئێوەی بووم کوڕیکیم هەیە هاتم
لەهەرکێ ئەوەیە بێتم و وەرە کاک ئێوەیەک هەمووی تاکو شێرکۆ ئەوەی بگرە لە دووەرچادە برای هەمان
وەکو بوو سیی - بێزار سەرعات قسە ناچاری دەرکانم هەڵگرتبوو وەجوا هەمان لەبەردانە
وەستاوە ئەهەدی بوو بووە لە پیرسا ~~[illegible]~~ ئەوەی فرۆشتیان ڕاوکابوو لێکەم ناسیا ناوی کەچەل بوو
بێتم حەرسەتاری کە مێی دەم لە حەقیقەتدا چوونا نوێنەوە هوکە هەزاتیمان وەرگرتووە ئێوەشیا دەوی
هەڕیا هەواڵەکان لە بەخۆاوەیە بۆچی لەوە هەراپاکردە بیرسی لە پاشان چەند ڕۆژ و بێلک دەوەست
بێستەرگەی ئاشتەوەرنکانی لەسەر لە پشتیەوە گەڕانەکانی لەهەموو لاییەوە چاوتەر بووەوە سەری
هەستە پێی ناگەرێم وەکو تمادەسەی ئێلکانی بەرزەیە پەشێا وەکو لادارانی حکومەتە وە
هەنگی لەوە کە بەرزا حاڕیبەوە هەڵکی شێخان مەکتوم عەزیزی بیرە ژوورێ هێوان عمر زیرەک ئەدیم
هاتم لەگەڵیانی کە لەسەر ئاگاداروودیانی بوو لەو ماوەی سۆڵدکیانی هاتەوە جەباریبوو
بێتەرەوە دوای هەم بەپێی سەرودای بیسینە لە دوورەوە پاشان چەند ئەسعاتی هەنار
بە سلیمانی شۆرە کرانە هەڵبینیم (٧٥) دوو ڕۆژ ماوە چوارپارێک فرەکی بیاو چیاوە
هیوای بە حەی عبداللایان وەکو کە محافظی سلیمانی بوو هەوای کە سیاسی ئێمە بوو
هەتا بەکەی دواتر ئیسماعیل شاوە بیلانی ئێمە ئیسماعیل شاو هەمیا بۆکاکانی ئێمە
بێ بیاوە هەر بەسیوچانە بپیاوکێ ئەو بەرەیە خوێندیانم کرد و شارەیە ناچی عەکی عبدالله
بەڕوویە کانیاسماعیل سەعرەنیا لەگەڵ ئاکە لەماندنیان لەگەڵ حکومەتی عیراقدا دوابارە
کەدراکان لەوێیەم خودەی نیشاندا شەسلیم حکومەت نەکەین

زۆری ئەفسەرەکانیان و ئەفسەری تێکڕای جۆرەیە بە پێی فەرمی و سەرۆکی شەڕ دا جگە لەوەی بە عەسکەری کاریان

دەستپێکردن بە مەبەست جوان دەست پێکردن دا بڕوا ... دەوری جوو ئەوەی بە ڕوون کردن

کرا و فەرمانی ... بە ... کردن ... کاتی ... ماوەیەکی زۆر ... هاتنەوە بە پێ ئەندێک

ئەم هاوڕێ فەرمانبەرانە بۆ گرتنی ... جووی ... ڕێ لە دەرەوە کرداری ئەو کاتەی لە بەر

لێی وە ... بیرەوەری ئەفسەرانی جوو لە پێناوی ... کوردی ... ئەفسەری ...

پێ بووە ناوی کرابووە لە فەرمی ... (١٩٦٥) سێڵەکانی خۆیان

هیچ بووە سالی (١٩٦٥) هێزی ... بیری ... ئەفسەری سوارەیی ئەم

کرد و وتیان ئاغەی ... (عەزیزی عەرەوی) ... دەستی

شاعیری ... بوو لە ... کرد ... بۆ ... ئاغا ... ئەو ...

بە ... ئاغای ... بوو ... ئەفسەرانی ...

تا ... لە ... بەر ... بەکار ... بۆ ...

دوای ... ناوچەی ... ڕاپۆرتی ... دوای ... بۆ ...

هاتنە ... ئەفسەری ... تا ... کە ...

[illegible]

کوردستان ... ئاوی ... دوای ... ئەفسەری ... ئەمەوە

... کوردە ... ئەفسەری ... کورد

... بە ... کردووە ... وە بە یارمەتی ...

تاکو ... کاتی ... هەموو ...

لە ... بووە ... دوای ... ئەفسەری ...

... بۆ ... ئەفسەری ... لە ... دوای ...

... هەر ... دەربارەی ... دوای ...

تاکو ... لە ... لە پاش ... پێشیان ...

پێی ... و ... بۆ ... گوایە ...

تاکو ... هێزی ... بووە ...

بۆ ... لە ... هاتن ... کرد

هێشتا پێشمەرگەکان بە پێی فەرمانی بارزانی ئاگاداری ئیسماعیل کراون کە [illegible]
[illegible] (ك) [illegible] لە پارێزگای [illegible] دەگاتە [illegible]
[illegible] پێش [illegible] بارزانی چوون [illegible]
عبدالله م کرد کە بووبوو و دەرەوە [illegible] هەسالەیەر م کەیرومەم لەگەڵ [illegible] کردو
[illegible] زۆر [illegible] بووە وەکو [illegible] ئاگادار کرابوو [illegible]
هێشتا بە [illegible] کردوە [illegible]
[illegible] بارەی [illegible] هەموو [illegible]
[illegible] (ك) [illegible] هەموو [illegible]
[illegible] بارزانی [illegible]
[illegible] لەم [illegible] کوردو [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] لە [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (٩٧٥)
لە [illegible] ١ ـ ٩٧٥ دا [illegible]
[illegible] مصطفى بارزانی [illegible]
[illegible] کورد [illegible]

لە ساڵی ١٩٥٦ لە هەموو شوێنێکی [illegible] هەموو [illegible] داوای دیموکراتی کوردستان
هەبوو [illegible] دا ئیشتیراکی [illegible] هەموو [illegible] کە لەناو
خۆپیشاندانەکانی [illegible] هەتا [illegible] ئەو [illegible] خۆیان [illegible]
[illegible] بەرەو [illegible] ئیشتیراکی [illegible] لە [illegible] ناوی [illegible]
[illegible] (کە) [illegible] کورد [illegible] برایەتی کورد و عەرەب [illegible]
[illegible] بوو [illegible] کە [illegible] پشتگیری کردبوو
[illegible] کە [illegible] بوو [illegible]
[illegible] هەموو [illegible] بۆ [illegible] کرد
لە ٩ نیسانی ١٩٥٦ دا [illegible] بوو لە ١٢ ی نیسانی ١٩٥٩ دا [illegible] لەگەڵدا
[illegible] کرد و لە ساڵی ١٩٦١ [illegible] کورد [illegible] بوو لە [illegible]
کورد لە [illegible] دوو [illegible] کرد،
لە ١٩٦٦ دا [illegible] عێراق [illegible] سەر [illegible]
کرد [illegible] لە [illegible] هەموو [illegible]
[illegible] ٨ ی [illegible] ساڵی ١٩٦٣ [illegible] حکومەتی عێراق
[illegible] لە [illegible] کرد [illegible]
[illegible] بوو [illegible]
[illegible] کردم و [illegible] کردە [illegible]
[illegible] چونکە [illegible] کورد
[illegible] بوو [illegible] (١٩٦٦)
لە [illegible] (١ - ٩) [illegible]
[illegible] کردە [illegible] وەک [illegible]
[illegible] بوو [illegible]
بوو [illegible] کرد [illegible]
[illegible] گرانی [illegible]
[illegible] چونکە [illegible]
[illegible] بوو و [illegible] هاتنە [illegible]
(٩) [illegible]

٩٥٨ شیوعیەکان گرنگیان بە [illegible] ئیستعماری [illegible]
کارکردنی [illegible] ئەول هاتن تحقیقاتی [illegible]
بەکێشانی [illegible] خۆی بینیە کوردستێ [illegible]
القافلة تسیر و الکلاب تنبح بە شایەتی [illegible] ~~[illegible]~~
[illegible] ،